

Bijlage 1: Kern van de provinciale afspraken

#2483088

In onderstaande tekst kort per onderhandelingstafel en specifiek voor het hoofdstuk RES de kern van de afspraken weergegeven die de bevoegdheden van provincies raken.

Regionale energiestrategieën

- De transitie naar duurzame elektriciteitsproductie en de transitie in de gebouwde omgeving wordt in de RES opgepakt. Dit gebeurt in een regionaal bottom-up proces van de decentrale overheden, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners. De opgave is techniekneutraal en op basis van regionaal maatwerk.
- Deze bottom-up transitie wordt vormgegeven in de RES-en. De RES-en geven vorm aan zowel proces als inhoud, om tot zoveel mogelijk maatschappelijke acceptatie te komen.
- Om draagvlak te vergroten is participatie van belang en is het de ambitie om 50 procent van nieuwe hernieuwbare productie op land in eigendom te laten komen van de lokale omgeving.
- Provincies nemen via het IPO deel aan het Nationaal Programma RES (NP RES).
- De provincies zullen gezamenlijk en in overleg met andere overheden werken aan het behalen van de nationale opgave. Ook wordt voorzien in een methodiek waarin afspraken en uitgangspunten worden geformuleerd die leiden tot een billijke verdeling van de nationale opgave over de regio's. Deze systematiek dient als risicoparagraaf indien de RES-en van onderop gezamenlijk niet optellen tot een grootschalige opwek op land van 35TWh.

Elektriciteit

- De Elektriciteitssector moet 20,2 Mton CO2 besparen in 2030.
- Via de RES-en zal de opgave grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land ingevuld worden.
- Afspraak is dat er in 2030 techniekneutraal (via zon of wind) 35TWh grootschalige opwek op land (inclusief binnenwateren) is gerealiseerd. Deze 35TWh is inclusief bestaande opwek en afspraken (zon/wind), waaronder de afspraak van 6000MW wind op land in 2020. De provincies zijn verantwoordelijk voor de ruimtelijke reservering om deze 35TWh op te kunnen wekken. Daarnaast wordt 49TWh wind op zee gerealiseerd, het Rijk is hiervoor verantwoordelijk.
- Ruimtelijke maatregelen zullen voor een groot deel van de regio's medio 2021 zijn afgerond, uiterlijk 1 januari 2025 zullen alle benodigde vergunningen zijn afgegeven.
- Bij een verhoging van de elektriciteitsvraag moet eerst een gesprek plaatsvinden tussen partijen waaronder provincies waarbij eerst naar extra elektriciteitsopwekking door middel van wind op zee en kleinschalig zon op dak wordt gekeken.

Gebouwde omgeving

- De gebouwde omgeving moet 3,4 Mton CO2 besparen in 2030. Hiervoor moeten in 2030 ongeveer 1,5 miljoen woningen verduurzaamd zijn en moet de CO2-uitstoot in de bestaande utiliteitsbouw in 2030 met 1 Mton extra worden teruggebracht.
- De opgave voor de gebouwde omgeving wordt via de RES-en opgepakt.
- IPO, Rijksoverheid, VNG en Aedes gaan samen met belanghebbende partijen, zoals Vereniging Eigen Huis, EnergieSamen en Woonbond, uitwerken hoe de positie van eigenaars, gebruikers en/of bewoners in het kader van de wijkgerichte aanpak wordt geborgd.

- Gemeenten krijgen de regie bij de wijkgerichte aanpak. Deze rol is nieuw voor gemeenten en dit vraagt om nieuwe kennis, expertise en competenties. Daarom is binnen het interbestuurlijke programma aardgasvrije wijken (PAW) afgesproken dat een kennis- en leerprogramma (KLP) wordt opgezet. Onder trekkerschap van de VNG wordt in samenspraak met de betrokken overheden in het programma (IPO, BZK, EZK en UvW), een plan voor de invulling van het KLP ontwikkeld.
- Het Klimaatakkoord spreekt zich nog niet uit over de marktordening van warmtenetten. Hierover verschijnt op korte termijn een Kamerbrief Marktordening.

Industrie

- De industriesector moet 14,3 Mton CO₂ besparen.
- Dit moet in hoofdzaak (80%) worden bereikt met een generieke CO₂-heffing die geldt voor de Emissions Trading System (ETS) bedrijven, afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) en Chemelot (vanwege lachgas). Daarbij is een carbon capture and storage (CCS) plafond van 7,2 Mton.
- De verantwoordelijkheid voor de heffingen ligt bij het Rijk. Voor de overige bedrijven komt er een wettelijke verplichting in de Omgevingswet. De decentrale overheden zijn bevoegd gezag.
- Voor alle bedrijven, inclusief de bedrijven die onder de heffing vallen, geldt een verplichting tot het treffen van maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar.
- Voor de top van onrendabele maatregelen wordt binnen de Stimulering Duurzame Energieproductie++ (SDE++) tot maximaal € 550 miljoen per jaar (in 2030) beschikbaar gesteld.
- De inrichting van het stelsel wordt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk en decentrale overheden benoemd.
- Er volgt een integrale uitwerking van de benodigde infrastructuur (warmte, energie, CO₂, waterstof). Daarbij wordt ook specifiek aandacht gevraagd voor de aansluiting van de industrie bij de RES-sen wat betreft de inzet en benutting van (rest)warmte en hernieuwbare energie.

Mobiliteit

Voor mobiliteit zijn er een viertal maatregelen:

- De Rijksoverheid vormt het Infrastructuurfonds om naar een mobiliteitsfonds.
- Overheden maken tempo met regionale mobiliteitsplannen en een daarmee samenhangend nationaal mobiliteitsplan: Het provinciaal handelingsperspectief is opgenomen in de afspraak tot Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) te komen. RMP's zijn maatwerk per regio/provincie en hanteren een integrale benadering van het mobiliteitssysteem in de regio, ten bate van bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en gezondheid. Onder RMP-paraplu vallen meerdere nader uit te werken procesafspraken (waaronder versteviging Bestuursakkoord Zero-Emissie bussen).
- Een onderzoek naar een andere bekostigingssystematiek.
- Kennis en innovatie voor een duurzaam mobiliteitssysteem.
- Bij het bovenstaande zijn de belangrijkste maatregelen waarbij provincies een ondersteunende rol spelen: stimuleren elektrisch rijden, inzet alternatieve brandstoffen, zero-emissie zones in stedelijk gebied en stimuleren van zuinige banden. In aanvulling op de middelen die in het regeerakkoord zijn gereserveerd voor de fiets wordt nogmaals 75 miljoen euro uitgetrokken voor de cofinanciering van investeringen in fietsenstallingen bij OV-knooppunten.

Landbouw en landgebruik

- De sector landbouw en landgebruik heeft de ambitie 6 Mton CO₂eq-uitstoot te besparen in 2030. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan maatregelen die bijdragen aan een bredere verduurzamingslag in landbouw en landgebruik.
- De provincies hebben met name een regierol bij landgebruik, waar gekozen wordt voor een gebiedsgerichte aanpak voor veenweiden en bos en natuur. Daarnaast zorgen zij voor stimulering en ondersteuning van de transitie bij verschillende landbouwsectoren (o.a. met regelgeving en ondersteunend beleid). Ook de maatregelen gericht op veehouderij nabij Natura2000-gebieden sluiten aan op de provinciale kerntaken.
- De ambitie van de landbouw wordt vooral ingevuld door de inzet van bestaande programma's en instrumenten (zoals de warme sanering veehouderij, Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), provinciaal landbouwbeleid), aanvullende rijksregelingen en door intensivering van technische maatregelen en innovatie door de sector (zoals rantsoenaanpassingen, mestopslag- en stalaanpassingen, verduurzaming glastuinbouw). Provincies ondersteunen dit proces.
- Het Rijk zet tot 2030 €970 miljoen extra in voor de realisatie van deze ambities. Hiervan is €276 miljoen bestemd voor veenweiden, €51 miljoen voor bomen, bos en natuur en €100 miljoen voor maatregelen rondom Natura2000-gebieden.

Governance

Het Klimaatakkoord is een maatschappelijk akkoord. Tegelijkertijd vormt het Klimaatakkoord (een groot deel van) de invulling van het eerste Klimaatplan onder de Klimaatwet, waarin het Rijk het klimaatbeleid voor de periode van tien jaar in hoofdlijnen zal vastleggen. Krachtens de Klimaatwet ligt het primaat voor het Klimaatplan bij de politiek. Het is aan kabinet en Tweede Kamer om te besluiten over het te voeren beleid en de daarmee verbonden lasten en lusten. In provincies is het aan de colleges van GS en de Provinciale Staten om te besluiten over het beleid waarmee invulling wordt gegeven aan de doelen.

Een dubbele verankering, politiek én maatschappelijk, is noodzakelijk om de doelen in de praktijk te realiseren. Hiertoe worden sectorale uitvoeringsoverleggen ingericht. Dit gebeurt onder regie van de betrokken vakministers, die vanuit hun sectorale verantwoordelijkheid, en met betrokken partijen, het uitvoeringsoverleg organiseren dat nodig is om afspraken tot uitvoer te brengen. Daarbij wordt zowel voortgebouwd op staande structuren als gewerkt in de nieuwe coalities die in de gesprekken over het Klimaatakkoord zijn ontstaan. De minister van EZK draagt een coördinerende verantwoordelijkheid en bewaakt de algehele samenhang die met het Klimaatakkoord is beoogd, onder andere ten aanzien van de daarin benoemde dwarsdoorsnijdende thema's.

Afstemming en de agendering van mogelijke zorgen vindt naast de uitvoeringsoverleggen interbestuurlijk plaats in het Bestuurlijk overleg Klimaat. Dit bestuurlijk overleg is gericht op afstemming en besluitvorming voor die zaken die de overheden aangaan en geeft daarmee mede invulling aan het democratisch proces van de overheden.

Nationaal Programma RES

De uitvoering van de RES wordt ondersteund door het Nationaal Programma RES dat wordt aangestuurd door een Opdrachtgevend Beraad bestaande uit Rijk en de decentrale overheden. Het Nationaal Programma RES wordt bij de uitvoering geadviseerd door een programmaraad, waarin naast de overheid ook andere stakeholders vertegenwoordigd zijn (waaronder netbeheerders en de participatiecoalitie).

Afstemming tussen overheden over de RES-doelen vindt plaats in het Bestuurlijk

Overleg. Deze aanpak zal niet gaan dubbelen met al bestaande overleggen, zoals bijvoorbeeld het regionale MIRT-overleg bij mobiliteit. Het Nationaal Programma RES zorgt voor vertegenwoordiging in de uitvoeringsoverleggen van in ieder geval Gebouwde Omgeving en Elektriciteit.